

čila a nevyužila, neznamená to, že bude „katolická méně“, ale že bude „katolická jinak“. Zvláště pokud to povede k věrnějšímu naplnění svého poslání, získá tím naději a potenciál být „katolická lépe“. Na první pohled to může vypadat jak kontradikce, že se zde najednou dává přednost instituci před učením. Ale ve skutečnosti ani aktuální znění doktríny, ani samotná instituce nemají centrální pozici. Primární je kontinuita služby společenství v hlásání evangelia, liturgickém slavení a diakonii, jemuž je všechno ostatní radikálně podřízeno. Katolicita není geografický pojem, natož právní nebo institucionální, ale slovy Bonaventury Bouše „živoucí jednota v pravdě Krista“.

Návrat a znovuobjevení starobylých reformních tradic, jejichž potenciál byl v dějinách promarněn a potlačen, určitě může vést v řadě oblastí k inspiraci pro nástroje vnitřní obnovy církevního života, jak je tomu například v případě synodální cesty, která do hledání zapojuje věřící lid, oživuje starobylé „sensus fidelium“. Musí být však skutečně brána vážně na všech rovinách: místní, diecézní, provinční i univerzální. Pokud k výsledkům synodních kroužků budou někteří biskupové nadále mít

přístup: „vidíme, že jsme zanedbali katechezi, věřící nevědí, co si mají správně myslet“, místo, aby to s respektem přijímali jako Boží mluvení k nim teď a tady, a následně vážně rozlišovali, nebude synodní proces moci pomoci. Určitě by pomohl návrat k středověkému druhému pilíři učitelského úřadu ve službě teologů a univerzit, jejichž posláním je rozvíjet a promyšlet nové formulace a cesty.

Samo o sobě to ale zřejmě nebude stačit, protože žijeme v radikálně změněném světě, který vyžaduje při hledání nových cest evangelizace a forem církevního života mnohem větší kreativitu, odvahu, svobodu a diverzitu. Možná to bude znít omšele, ale oproti domnělé ochraně tradic zde musí mít přednost pravdivost, řečeno opět s Bonaventurou Boušem: „Pán Ježíš o sobě řekl, že je pravda a život, život skutečný, ne fiktivní, život ve světě pro svět, neboť svůj život vydal za svět. Pokud církev není v pravdě, tj. v Kristu, není v životě, ale ve smrti. A tam, kde proto odumírá, ... není její smrti neštěstím pro nikoho, jen pro ni samu“.

P. Tomáš Petráček

*Text vychází z nově publikované knihy Křesťanství ve víru kulturních válek. Papežství, hodnoty, identita (Vyšehrad 2025)*

## **AKTUALITY**

### **TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA 2026**

Na začátku ledna se vydávají dobrovolníci v podobě tříkrálových koledníků, aby přinesli do domovů radost a požehnání a zároveň pomohli lidem, kteří se ocitli v nouzi. Tradiční nápis **K+M+B+2026** (*Christus mansionem benedicat – Kristus požehnej tomuto domu*) je především přáním pokoje a dobra pro všechny, které koledníci navštíví.

I letos uděláme maximum pro to, aby se radostné poselství Tří králů dostalo k co nejvíce lidem. Pokud byste měli o koledníky zájem a letos se k vám nedostali, ozvěte se nám prosím – návštěvu se budeme snažit domluvit. Kontaktovat nás můžete na telefonu **777 330 979**.

**Žehnání tříkrálovým koledníkům se uskuteční při mši svaté v neděli 4. ledna a srdečně zveme také na tradiční TŘÍKRÁLOVÝ PRŮVOD s velbloudem v úterý 6. ledna od 15.30 z Komenského na Riegrovo náměstí v Semilech.**

Děkujeme, že otevíráte koledníkům dveře i srdce. Vyprošujeme vám požehnání do roku 2026.

*Hřivna – informační čtrnáctideník vydává ŘK farnost Semily pro vnitřní potřebu. Uzávěrka tohoto čísla: 1. ledna 2026. Uzávěrka následujícího dvojčísla: 15. ledna 2026. Redakce a grafická úprava: M. Kraus. Imprimatur: R. D. J. Gajdošík. Jednotlivé příspěvky zasílejte na adresu [kraus.matej@seznam.cz](mailto:kraus.matej@seznam.cz), a to nejpozději do dne uzávěrky dalšího čísla.*

# HŘIVNA

**Informační čtrnáctideník  
ŘK farnosti Semily**

Číslo 1

4. ledna 2026

**Římskokatolická farnost – děkanství Semily, Komenského nám. 125, 513 01**

Děkan: **R. D. Jaroslav Gajdošík**, tel. 739 909 500

[www.farnost.semily.net](http://www.farnost.semily.net)

Bohoslužby v Semilech se konají v děkanském kostele sv. Petra a Pavla (KO), v kapli sv. Zdislavy na faře (KA), ve filiálním kostele Umučení sv. Jana Křtitele na Koštofranku (KK), v domově důchodců (DD), v kapli sv. Antonína v Chuchelně (CH).



Farnost  
sv. Petra a Pavla

## **Pořad bohoslužeb ve farnosti ve dnech 5. 1. – 18. 1. 2026**

**5. 1. Po** – – –

**6. 1. Út** KA 18.00 za zdraví a Boží požehnání pro Evu a Fredka

**7. 1. St** KA 08.00 za ++ Ludmilu a Miloslava Udatné, jejich rody a duše v očistci

**8. 1. Čt** KA 08.00 za ++ Růženku a Lidušku Doubkovy, rodiče a duše v očistci

**9. 1. Pá** KA 18.00 za ++ Marii a Františka Fejklovy, jejich rody a duše v očistci

**10. 1. So** DD 13.30 za farníky  
KA 18.00 za ++ Helenu a Františka

**11. 1. Ne Svátek Křtu Páně**

KO 08.30 na úmysl rodiny Struplovy

**12. 1. Po** – – –

**13. 1. Út** KA 18.00 za † Josefa Strnada, rodiče a duše v očistci

**14. 1. St** KA 08.00 za ++ Stanislavu a Zdeňka Harcubovy, jejich rody a duše v očistci

**15. 1. Čt** KA 08.00 za ++ Annu a Marii

**16. 1. Pá** KA 18.00 za † maminku Annu

**17. 1. So Památka sv. Antonína, opata**

DD 13.30 za farníky

KA 18.00 za zdraví pro otce, děti a vnoučata

**18. 1. Ne 2. neděle v mezidobí**

KO 08.30 za † Libušku Novákovou

CH 15.00 na úmysl

## **KDYŽ SE STRACH ZE ZMĚNY VYDÁVÁ ZA CÍRKEVNÍ KONTINUITU**

Jedním z důvodů současné polarizace v katolické církvi a vleklých vnitřních i vnějších krizí je způsob jejího nároku na neměnnost a neomylnost učení garantované učitelským úřadem církve. V posledních dvou letech katolická církev jen váhavě mění svoji nauku a postoje, zpravidla až v momentu, kdy jsou už zcela neúnosné a neudržitelné vzhledem k rozporu s vědeckým poznáním světa a ohrožují základní hodnověrnost církve jako takové. Týkalo se to například otázek výkladu a neomylnosti Bible v tak zvané biblické otázce, kde církev po desetiletí ztrácela čas, autoritu a energii v marných bojích popřít vědecké důkazy, aby nejprve v encyklice *Divino Afflante Spiritu* (1943) a postupně v následných dokumentech zcela přijala a rozvinula teze na počátku 20. století odsuzovaných katolických biblistů. Podobně tomu bylo v úporném stoletém boji katolické církve proti kremaci tělesných pozůstatků či proti (reálně vždy existujícímu) půjčování na úrok, které byly korigovány až velmi opožděnými kroky, kdy církev draze platila a dodnes platí daň za špatnou teologii, myšlenkovou lenost a strnulost. Ale problém je založen strukturálně hluboko a pokud má církev vyjít ze současných křečí a skutečně plnit svá hlavní poslání, bude muset tento problém pojmenovat, otevřít a vyřešit. Lze pochopit, proč církev lpí na kontinuitě jako záruce spolehlivosti a trvalosti, ale v čem tato kontinuita skutečně spočívá?

Jednou z hlubokých strukturálních transformací církve při vytváření její současné institucionální podoby bylo zkonstruování moderní koncepce učitelského úřadu církve na prvním vatikánském sněmu (1870). Rozhodující roli v tom hrál německý jezuitský teolog Josef Kleutgen (1811–1883), který vytvořil koncept učitelského úřadu církve neboli magisteria s rozdělením na řádné a mimořádné, který se stal skrze dokumenty prvního vatikánského koncilu oficiální naukou církve. Konstrukce

„řádného papežského magisteria“ byla na rozdíl od mimořádného, jen v případě nouze aplikovaného, novinka, která měla zdůvodnit mnohem častější a komplexnější zasahování papežství do myšlenkového vývoje v církvi. Jedná se o velkou změnu oproti dvojímu učitelskému úřadu církve v podání Tomáše Akvinského, kde jedno náleží biskupům v čele s papežem, aby uchovávalo převzatý poklad víry (*Depositum Fidei*), který se má hlásat celému světu, ale druhý úřad patří teologům, zvláště univerzitním, a spočívá v prohlubování porozumění zjevení a rozvoji křesťanské nauky. Samostatný učitelský úřad teologů byl už od reformace v rámci konfesní konfrontace omezován a potlačován, až byl nakonec zcela pohlcen jediným učitelským úřadem biskupů a papeže, který si ho fakticky celý na prvním vatikánském koncilu stáhl pod sebe v rámci strategických modernizačních procesů kuriálních římských kruhů k posílení vlastní moci a autority.

S příchodem Lva XIII. (1878–1903) se pomocí četných encyklik zvyšoval dosah, spektrum a autorita papežských doktrinárních vstupů a zároveň tímto výkonem běžný učitelský úřad získával „nimbus“ neomylnosti, která se u těchto dokumentů jako by samozřejmě předpokládala. V encyklice *Humani generis* (1950) papež Pius XII. potvrzoval, že učící církev v osobě papeže a biskupů podléhá církve naslouchající: duchovenstvo, laici a teologové. Stejně tak byla masivně rozšířena autorita papežského učitelského úřadu i na výkon řádného magisteria, kde mizela volnost v diskutování otázek, jež byly pojednány v oficiálních papežských dokumentech, ačkoliv se na ně neomylnost v pravém slova smyslu nevztahovala. Na druhém vatikánském koncilu (1963–1965) sice došlo k určitým modifikacím, ale základní architektura zůstala zcela neporušena.

Rozvoj církve a hledání cest k řešení problé-

mů vyžaduje odvahu k nacházení nových cest a formulací. To se katolické církvi nedaří, naopak ji vnitřně rozdělují a stravují konflikty o změně postojů k různým otázkám a adekvátnosti některých formulací pravd víry. Přitom zde teologie a tradice církve nabízí řešení, jak z této slepé uličky ultramontánní církve prvního vatikánského koncilu vyjít. To, co se označuje jako dogma, není zjevená pravda, ale lidská odpověď na zjevení, ve kterém se sám Bůh lidem sdílí. Je tedy syntézou, souhrou Božího mluvení a lidského pochopení a vyjádření. Proto se i o pochopení a formulaci musí snažit vždy znovu, nikdy v dějinách nejsou definitivně uzavřeny. Víra musí usilovat a hledat novou inkulturaci. Jinými slovy to v studii Služba jednotě říká kardinál Kasper: „Dogmata tedy nejsou vlastním obsahem a cílem víry. Obsahem a cílem víry je sám Bůh, který se zjevil skrze Ježíše Krista v Duchu svatém. Jednota v této víře nutně neznamená jednotu ve všech formulacích, které se jí týkají. Dogmata jsou symboly, úvody do tajemství víry a směrníky k němu. Nepřiměřenost každé jejich výpovědi je pokaždé větší než podobnost věci, kterou míní vyslovit. Je proto legitimní rozlišovat mezi vždy podmíněným slovem církve, které je pod vlivem rozličných okolností dokonce smíšeno s mylnými světonázorovými a mylnými teologickými představami, a ‚věci‘, o níž se vydává svědectví“.

Existuje ještě druhé teologické řešení otázky kontinuity, aby se církev opakovaně neocitala v křečích při každé adaptaci svého učení na současnou úroveň poznání a porozumění evangelium. Když papež František změnil učení církve v otázce trestu smrti a označil ho za nepřijatelný z hlediska křesťanské morálky, vzbudilo to zvláště mezi severoamerickými katolíky obrovskou vlnu nevole. František tady přitom jen završil dlouhodobý vývoj, protože trest smrti ve Vatikánu (kde měl platit výhradně za pokus o atentát na papeže) zrušil už roku 1969 Pavel VI. a nevykonávání trestu smrti bylo velkým tématem pontifikátu Jana Pavla II.

Ten se sice nakonec neodhodlal k jeho zrušení, Katechismus katolické církve z počátku devadesátých let dosud nevylučoval trest smrti v případech krajní závažnosti. Ale krátce poté Jan Pavel II. v encyklice *Evangelium vitae* (1995) vyjádřil pochybnosti, zda vůbec existují případy, kdy by jej bylo zapotřebí uložit. Proč tedy tolik negativních emocí?

Velmi rychle se potvrdilo, že konzervativní katolíci jsou odhodlaní stoupenci papeže, jen pokud ten potvrzuje jejich pohledy a postoje. Najednou ti, kteří stále mluvili o autoritě a poslušnosti, objevili své antiautoritativní sklonky a kouzlo neposlušnosti. Loajalita se totiž v posledních dvou letech zásadně proměnila z primárně eklesialní, tedy na církev orientovanou oddanost, směrem k doktrinární, tedy orientovanou na učení. Z křesťanství se tak stále více, ještě více než v poreformačním období, stává ploše a reduktivně chápaná ideologie, doktrína, nikoliv celostní záležitost vedení života víry a společenství, učení, přesvědčení, modlitby, liturgie. V tomto reduktivním paradigmatu se neklade otázka, zda církev zůstává na své cestě v dějinách věrná sama sobě a svému poslání, aby se adekvátně dokázala vyrovnat s novými výzvami, objevy a myšlenkami, ale místo toho se řeší, které části své nauky a s jakou závažností musí podržet, aby ještě zůstala církvi, aby si uchovala stávající identitu. Extrémním výrazem této podoby vnímání církve je Kněžské bratrstvo sv. Pia X., nazývané lefébvrstvé, kteří se snaží zcela zakonzervovat jednu historicky vzniklou formu církve. Tato mentalita ale pronikla v zřetelnější podobě do církve jako takové.

Jak říká teolog Michael Seewald, nositelem kontinuity však není dogma jako moderní a historicky podmíněný pokus o formulaci pravd víry; subjektem kontinuity je církev, která pravdy víry v minulosti formulovala a která se musí rozvíjet a transformovat i ve svém učení nadále, aby zůstala věrná sama sobě. Pokud katolická církev skuteční a rozvine impulsy a podpoří instituce, které v průběhu dějin potla-